

Kedves Testvérek!

A lelkeségi irodalomban, különösen a posztmodern kulturális közegben, divatos metaforává vált az utazás képe. Az élet zarándoklat. Úton vagyunk. Haladunk valamerre. A spirituális ember zarándok, a világ egy hatalmas El Camino, és mindenkinek megvan a maga Compostellája, ahová egyszer csak megérkezik. Az út számít. A tapasztalat számít. A történet számít. A keresztyénséghez is közel áll ez a kép. A Zsoltárok könyve tele van zarándokénekekkel. Péter apostol jövevényeknek és idegeneknek nevezi a hívőket. Nem vagyunk még otthon. Nem érkeztünk meg. Úton vagyunk. De van valami, amit a mai kultúra és néha mi magunk is elfelejtünk: az, hogy úton vagyunk, még nem jelenti azt, hogy jó irányba haladunk. A mozgás nem azonos a haladással. A dinamika nem azonos az engedelmességgel. A siker nem azonos az áldással. A mai igénk, a Bírák könyve 18. fejezete pontosan erről szól. Egy kiválasztott törzs történetéről, amely mozgásban van. Tervez, koncepciót gyárt, stratégiát alkot, felderít, harcol, épít, rendszert szervez. Látszólag egy sikertörténetet olvasunk, de a valóságban Dán törzse egyáltalán nem Isten útját járja... Nézzük meg, hogy milyen úton járt Dán törzse, milyen következménye volt annak és mire hív ez bennünket?

Először tehát, milyen úton járt Dán törzse? Fejezetünk így kezdődik: „Abban az időben nem volt király Izraelben.” Ez a mondat többször visszatér a Bírák könyvében, mint egy sötét refrén. Nem pusztán politikai vagy vallásos helyzetükkel kapcsolatos megállapítás ez. Valójában ez egy lelki diagnózis. Isten mindig mélyebbre lát az aktuálisan zajló eseményeknél, látja azok mozgatórugóit. Nem volt király Izraelben – vagyis mindenki azt tette, amit jónak látott. Nincs abszolút igazság, minden relatív, mindenkinek igaza van. Nem Isten Igéje, az Ő törvénye a végső mérce, hanem az ember saját szíve. Az, amit *én* látok jónak. Dán törzse ebben a kontextusban jelenik meg előttünk. Innen vesszük fel a történet fonalát és azt olvassuk, hogy még mindig örökséget keres magának. Ez már önmagában meglepő! Hiszen Isten a honfoglalás idején minden törzsnek kijelölte a maga részét. A Józsue könyve 19. fejezetében olvassunk Dán örökségéről. A probléma tehát nem az, hogy Isten nem adott örökséget Dánnak, hogy nem jelölt ki számukra egy élet-teret és egy utat, amin haladva elfoglalhatják örökségüket, hanem az, hogy Dán nem foglalta el azt, amit Isten neki adott. Saját utat, saját örökséget választott magának.

És itt időzzünk el egy kicsit. Milyen nagy ajándék Izrael számára, hogy Istennek van terve számára! Nem kell úttalan utakon bolyongania, hanem Isten utat mutat, tervet készít és várja abban az ő együttműködésüket! Ez az Isten nem változott, Ő ma is szól, ma is keresi az úttalan utakon kóborlókat és meghirdeti a Benne bízók számára azt az örökséget, amit szem nem látott, fül nem hallott, embernek szíve meg sem gondolt! Ahogyan a lekióban hallottuk, Neki van egy jó akarata - nem egy kívülről ránk erőszakolt idegen, minket átlépő, hanem egy szeretetből fakadó jó akarat - és ezt az akaratot meg is ismertette velünk Krisztusban. A rövid lekióban háromszor is hallhattuk: „fiaivá fogad minket Jézus Krisztus által, akarata és tetszése szerint”, „mert úgy tetszett neki, hogy megismertesse velünk akaratának titkát”, „mindent saját akarata és végzése szerint cselekszik”. Istennek van egy akarata a világra és benne a mi életünkre nézve. Szentleke ereje által pedig világossá is teszi azt számunkra. Megmutatja, hogy mi az Ő öröksége Krisztus által. És ez újra és újra döntés elé állít minket. Akarjuk az Ő akaratát követni? Fontos nekünk az Ő akarata, terve, az Ő kérése? Mindaz az örökség, ami Krisztusban megnyílt számunkra, a bűnbocsánatban, a testi és lelki gyógyulásban, az Isten országának gazdag kincseiben, akarjuk azt magunkhoz ölelni? Birtokba vesszük azt az életteret, amit Ő jelölt ki számunkra? Milyen ígéretei vannak Istennek az életünkre nézve, amiket egyszer megértettünk, de aztán mégsem léptünk bele, mégsem hittük el, hogy az a miénk lesz? Tényleg úgy élünk, mint örökösök, mint akiket megáldott Isten mennyei világának minden gazdagságával? Vagy ragaszkodunk valamihez, ami úgy tűnik, mintha Isten maga lenne, de valójában a mi szívünk vágyait szorongatjuk... Az Úr Lelke tegye világossá számunkra, ha valamiben most vissza kell térnünk Hozzá és bűnbánatot kell tartanunk!

Menjünk tovább annak vizsgálatában, hogy milyen úton járt Dán törzse! Isten tehát Dán számára világossá tette akaratát, jó tervét, meghívta őket abba, hogy együtt legyenek annak kibontói, munkálói. Kánaán délnyugati részét, a filiszteusok területével határos földterületet adta nekik. Ez a terület olyan városokat foglalt magában, mint Corá, Estáól és Ekrón. A filiszteusok és más kánaáni lakosok ereje miatt azonban Dánnak nehézséget okozott örökségük teljes birtokba vétele. A Bírák 1,34 így ír: „Az emóriak pedig a hegyvidékre szorították Dán fiait, és nem engedték őket lejönni a völgybe”. Érdekes és egyben szomorú is meglátni, hogy Dán, amikor nem sikeres a kijelölt örökség meghódításában, akkor nem fordul oda Istenhez. Nem mondja: „Uram, nem sikerült elfoglalni az örökségünket. Mutasd meg miért nem! Tőled kaptuk azt, hadd értsük meg szándékod és hadd bízunk újra benned!” Ehelyett felderítőket küld, és új területet keres. Ha itt nehéz, menjünk máshová! Oda, ahol könnyebb! Amikor nem Istenre tekintünk, amikor nem az Ő akaratát, útját választjuk, akkor az legtöbbször azért van, mert félünk. Félünk attól, hogy mi lesz, ha engedelmeskedünk? Félünk a veszteségtől. Mi történik, ha elengedjük a jól ismeretet az ismeretlenért? Nem tudjuk elképzelni, hogy Ő valahogy válaszolni, vezetni fog, hogy betölti a jól megszokott biztonság helyét, hogy Nála van elég kincs arra nézve, hogy ne maradjunk a hiányainkban, sebzettségünkben, fájdalomainkban! Félünk attól, hogy Isten útja nehezebb lesz. És amikor a félelem diktál, akkor elkezdünk alternatív megoldásokat keresni. Ha a félelem diktál, a félelem logikája szerint gondolkozunk, és a félelem logikája szerint mindig a kisebb ellenállás irányába haladunk! A félelemmel teli szív ezt mondja: „Isten nem fog megtartani.” A hit viszont azt mondja: „Nem tudom, hogyan, de Isten

elég lesz!” Az engedelmesség bizalom. Annak a kimondása, hogy Isten jelleme megbízhatóbb, mint a körülmények! Dán reakciója végső soron nem stratégiai hiba volt, hanem bizalmi válság. És amikor a bizalom meginog, az ember alternatív jövőt kezd építeni magának. Attól, hogy valami könnyű, előnyös, gyors eredményt hoz, még nem biztos, hogy Istentől rendelt. A siker nem minden esetben egyenlő Isten áldásával. Tudunk úgy is sikereket elérni, hogy saját vágyainkat követjük. Az „előrehaladás” tűnhet fejlődésnek, áldásnak. De a siker Istennek való engedelmesség, az Ő tervének, akaratának követése nélkül valójában lelki hanyatlás. Gyakran vallásos nyelvezettel öntjük le a vágyainkat. „Békességet érzek.” „Minden ajtó nyitva áll.” „Olyan simán ment minden.” „Kairosz van.” Sőt még igékkel is képesek vagyunk alátámasztani saját vágyaink motiválta útjainkat. És közben nem állunk meg Isten előtt, nem engedjük, hogy megvizsgálja Lelkének világosságában szívünk motivációit, Iránta való szeretetünket, engedelmességre való készségünket! Még attól is félünk... Vagy attól, hogy meghalljuk, hogy mit gondol rólunk vagy attól, hogy úgy sem fogjuk meghallani. Tudjuk azt, hogy miért nem foglalta el Dán törzse a kijelölt területet? Tényleg kisebbnek látták Istent, mint az ott lakó filiszteusokat? Valóban egy élénk táruló bizalmiválságról van szó? Nem hiszik el, hogy Isten mellettük lesz, hiszen, ha Ő ígérte oda azt a földet, akkor Ő segít majd a harcban is nekik? Attól féltek, hogy a kívánt engedelmesség túl sokba fog nekik kerülni? Az az igazság, hogy a választ nem tudjuk pontosan. Válaszaink sokkal inkább származnak a Dán szötte tervekre és az Istentől elszakadt szív ismeretére. Az erről való gondolkodásban feltett kérdések pedig inkább minket segíthetnek, hogy megnyíljunk Isten Szentlelke előtt, hogy megvizsgálhassa szívünket, hogy a zsoltáros imádsága a mi imádságunk legyen: „Vizsgálj meg, Istenem, ismerd meg szívemet! Próbálj meg, és ismerd meg gondolataimat! Nézd meg, nem járok-e téves úton, és vezess az örökkévalóság útján.” Fordulhatunk mi is az az Úrhoz ezzel a fohással: „Milyen úton járok Uram, kérlek mutasd meg! Nem akarok más úton járni – és ez mindig bizalmi kérdés – csak azon az úton, amit Te adsz elém!”

Nem tudjuk tehát pontosan, hogy miért nem tudták birtokba venni az Isten által számukra kijelölt területet, de két dolgot az ígénkből határozottan látunk: Dán törzse maga választott magának örökséget és ennek súlyos következményei voltak. Azt olvastuk: „Abban az időben Dán törzse megfelelő területet keresett magának, hogy letelepedjék, mert addig nem jutott megfelelő örökséghez Izráel törzsei között.” Dán törzse számára nem volt megfelelő az Isten által kijelölt terület, ezért keresett magának olyan területet, ami szerinte megfelelő. Mennyire ismerős ez is! Nem megfelelő már az ember számára az Isten kijelentett Igéje, keres olyat, ami jobban megfelel igényeinek. Majd a világ megmondja, hogy kik vagyunk és hogyan élünk, hiszen szükségünk van valakire, aki ebben segít, kell egy ember, aki utat mutat. Mindenből kereshetünk ránk szabottabbat, vágyainknak megfelelőbbet! Kereshetünk olyan gyülekezetet, ahol jobb a tanítás, olyan munkahelyet, ahol több elismerést kapunk, olyan társat, aki fiatalabb, helyesebb, csinosabb és még sorolhatnánk. Végtelen a kínálat a számunkra megfelelő vagy még inkább megfelelőbb területekből. A magunk által választott út pedig nagyon tud hasonlítani az Isten által kijelölt úthoz! Például, ha összehasonlítjuk a Józsué által vezetett honfoglalást - amikor első lépésben Jerikó falai leomlottak - Dán honfoglalásával, akkor tisztán láthatjuk a hasonlóságot, mely fenntartja ugyan az Istennel járás látszatát, mégis távol van attól. Míg Józsuénál Isten kijelentett szava, terve szerint jártak el, addig itt a dániak maguk akaratát, tervét valósították meg. Míg Józsuénál a megígért örökséget veszik birtokba, addig itt egy saját alternatív megoldást kerestek. Míg Józsué és társai nem ijedtek meg a nagy, erődítményekkel körülvett városoktól, hanem Istenben bíztak, addig a dániak saját erejükben bízva „könnyű prédát”, védtelen várost kerestek maguknak. Mennyire hasonlít a kettő és mégis a bejárt útra nézve, az egyik közelebb visz Isten ismeretéhez, megerősíti az Isten-kapcsolatot, a másik pedig nem. A könnyebb megoldások, a saját magunk választotta utak pedig kitermelik a saját vallásosságot - mely hatása generációkon át ívelő – és elhoz egy „mátrix” világot, ahol minden olyan, mintha... Létrejön egy párhuzamos valóság, ami megtévesztésig hasonlít az Istennel bejárt útra, mégis egészen távol van attól! Milyen volt ez a saját vallásosság? Saját vágyai, saját törvényei mentén haladó, megtévesztett, másokat kizsákmányoló vallásosság. Már Mika családjánál láttuk, hogy olyan Istent formált meg magának, akit kényelmes imádni. Azokat a törvényeket követik, amelyek nekik tetszenek, és figyelmen kívül hagyják azokat, amelyek nem tetszenek. Mika elviszi a bálványokat, és otthonában egy szentélybe helyezi őket. Pedig Isten azt mondta Mózesnek, hogy egy központi sátrat kell felállítani, amit körülvesz dicsőséges felhője, fenséges jelenléte. Az legyen az a hely, ahol az áldozatokat bemutatják, ahol az istentiszteletet végzik, ahol a főpap „efődja” van, ahol Ő válaszol az emberek kérdéseire. Isten nem engedte meg az izraelitáknak, hogy bárhol imádkozzanak, ahol akarnak, de Mika saját kényelmének megfelelően felállítja saját szentélyét, saját kultuszához. Azzal is ellentmond a Mózes által adott törvénynek, hogy saját fiát tette meg papnak, hiszen Mózesnél egyértelműen olvashatjuk, hogy csak a Lévi törzs tagjai lehetnek papok. De hát egy szentélynek, egy aktív kultusznak szüksége van papra! Később találnak egy lévitát, és megtörténik a papcsere, hogy az is rendben legyen. De az Isten parancsainak való engedelmesség, hogy hogyan kell Hozzá közeledni és imádni Őt, annak a valósága elveszett és csak egy hasonló, igazi 100%-ban házikészítésű – „homemade”- vallásos keret maradt. A hasonlóság látszata még abban is megvolt, hogy a kiküldött kémek megkérdezték Istent, hogy sikerrel járnak-e. Ezek igazán vallásos emberek! Isten jelenlétét keresik! Nem mennek csak úgy a maguk feje után, kíváncsiak Isten akaratára. De figyeljük csak meg a finom és döntő csúsztatást! Nem azt kérdezik, hogy mi Isten akarata, hanem azt, hogy sikerülni fog-e az, amit ők már elhatároztak! Milyen gyakran tesszük ugyanezt! Meghosszabbítjuk a döntést. Eldöntjük, merre akarunk menni. És utána kérjük Isten áldását rá. Nem az Ő akaratát keressük, hanem az Ő jóváhagyását. Cserébe viszont, amikor Ő nem beszél, nem cselekszik abba, amibe

belerángattuk, kiabálunk, lázadunk, hogy miért hagytál egyedül! Pedig Ő ott van, csak saját szívünk vágyainak hajtása, saját útjaink sötétsége eltakarják a szemünk elől!

Mint látjuk Miká és a dániak nagyon is vallásosak, csak saját vallásuk, saját törvényeit gyakorolták. Legyen az Úr irgalmas velünk, amikor azt gondoljuk velünk rendben, mi hűséges templomba járók vagyunk, szolgálunk, házicsoporthoz járunk, rendszeresen úrvacsorázunk és közben saját utakon járva, saját örökséget szerezve, saját vallást gyakorlunk! Belefejtjük vasárnap az istentiszteletet, de előző nap szombaton a barátokkal kénytelenek voltunk inni, mert mindenki ivott... Már nem is emlékszünk rá mennyit... De hát Isten így is szeret... Rendszeresen adakozunk, de közben belefejtjük, hogy kapcsolatainkban mindig manipulálunk, csúsztatunk vagy éppen mindent kontrollálva elnyomjuk a körülöttünk élőket, mert csak a mi törvényeink léteznek. És ha valaki véletlenül olyan bátor, hogy szembesíteni akar működésünkkel minket, akkor jaj annak az embernek, mert lecsap rá fellebbezhetetlen igazságunk kalapácsa. Minden reggel meghallgatjuk a reggeli bejelentkezést, de pár óra múlva minket is a politikai gyűlölködés határoz meg. Saját magunk által, kívánságaink mentén összeollózott vallásosságunkról pedig elhiszük, hogy Isten is jelen van benne – hiszen minden olyan, mintha ... - a külső keretek megvannak, csak cselekedeteink, szavaink nem az Úrra mutatnak, nem Őt dicsőítik, hanem valami vagy valaki mást! Ez a vallásosság beszél ugyan Istenről, de nem beszél Vele, nincs Vele élő szeretetkapcsolatban, ezért hamis valóságban él – ahol maga is elhiszi, hogy Ő Istent imádja! Ez a vallásosság kizsákmányol, ahogyan a dániak meglopták Mikát, majd megfosztottak egy egész falut a békétől, az élettől, úgy foszt meg minket az Istennel való igaz szeretet kapcsolattól, mindattól az ajándéktól, amit Isten nekünk Krisztusban elkészített a saját magunk és a környezetünkben élők számára is! A hamis vallásosság pedig fertőző. Dán viszi magával a bálványait, a hamis vallásosságát, a romlott teológiáját. Nemcsak földrajzilag vándorol, távolodik az örökségétől, hanem lelkileg is. Magukkal viszik a hamis istentiszteletet az új helyre. Nem térnek vissza Sílóba, ahol az Úr háza áll. Nem keresik a kijelentett rendet. Inkább importálják a saját, kényelmes, kontrollálható vallásukat. És ahogy látni fogjuk, az új város nem gyógyítja meg a megosztott szívet. Hiába nevezik át a várost, ez nem segít a helyzeten. Hiába nevezzük át a döntéseinket az Úr akaratának, a problémán nem változtat. Csátát nyernek – de elvesztik az örökségüket. Területet szereznek – de eltávolodnak Isten kijelentett akaratától. Egy nemzedék kompromisszuma pedig a következő nemzedék fogságává válhat! Dánban generációkon át fennmarad a hamis istentisztelet. Később, amikor a királyság kettészakad Jeroboám idején, az egyik aranyborjú éppen Dánban lesz felállítva. A Királyok könyve végig az eltévelyedés, az Isten előtt megvetett, hamis vallásgyakorlatként hivatkozik rá: "Azt tette, amit rossznak lát az Úr, ahogyan ősei tették. Nem tért el Jeroboámnak, Nebát fiának a vétkeiktől, aki vétkekbe vitte Izráelt". Jeroboám a dániak helytelen saját vallását és bálványát imádó kultuszát vette át, ez pedig egészen a fogságig kísérte őket, majdnem ötszáz évig! Mai döntéseink, hogy Istenre nézve vagy saját vágyainkra nézve élünk, hogy valóban Isten akaratát keressük, az Ő Igéje életünk alapja, az Ő útjaihoz ragaszkodunk minden áron, az nemcsak a mi életünkre fog kihatni, hanem azok hatással vannak és lesznek családunkra, a gyülekezetünkre, a következő generációra.

Ezt olvastuk: „*Mindaddig, amíg az Isten háza Sílóban volt...*” Isten jelenléte elérhető volt. A kegyelem nyitva állt. A szent sátor ott volt Sílóban. De ők más utat választottak. Ma még tart a kegyelem! Ahogyan Dánnak Sílóban, nekünk Jézus keresztyénél az Úr ma is elérhető! Ő azért jött, hogy megmentsen magunk farigcsáit a vallásosságunkból, hogy megnyissa a szívünket a Vele való élő szeretetkapcsolatra, hogy Ő határozhassa meg a jóllétünket, hogy Ő legyen vigasz a bajban, hogy Ő legyen remény a reménytelenség idején, hogy Ő mentsen meg saját vágyaink után való kóborlásainkból! Akár mióta élünk saját vágyaink útján, saját vallásosságot gyakorolva, Ő ma szeretetével jön felénk! Az önmagunk által létrehozott vallás mindig csalódást okoz. Bármit is teszünk istenünké – pénzt, hatalmat, szépséget, karriert, egészséget, szexuális vonzerőt és még sorolhatnánk –, az nem fogja megadni nekünk, amit várunk! Az, aki a karrierjét teszi istenévé, végül rájön, hogy az áldáshoz vezető útját elzárja valaki, aki „túl erős” – túl tehetséges, túl jó kapcsolatokkal rendelkezik, túl „szerencsés” – ahhoz, hogy ő legyőzhesse. Az, aki a saját image-ét teszi istenévé, rájön, hogy az idő túl erős ellensége ahhoz, hogy megőrizze fiatalságát és jó megjelenését. Lehet eljön egy pont, amikor Mikával együtt mi is azt kérdezzük: „mi marad nekem?” Mika abban volt áldott, hogy még halála előtt, amikor még nem volt túl késő, rájött istenének ürességére, céltévesztett hamis vallásosságára. Milyen érdekes, hogy sokszor bizonyos élethelyzetek a veszteségeikkel úgy lesznek áldássá, hogy utat nyithatnak arra a kincsre, amit senki sem vehet el tőlünk.

Engedjük-e ma leleplezni a szívünket? Lehet, hogy vallásosnak mondtad eddig magad, de a vallásgyakorlatod már régen nem Istenről, az ő igazságáról és akaratáról szól, hanem rólad, a te elképzeléseidről és preferenciáidról. Ha érint ez, akkor tarts bűnbánatot és kérd Istent, hogy bocsásson meg és legyen újra Úr az életedben! Nem tartotta Isten titokban, hanem kijelentette, hogy van öröksége számodra. Ragadd meg először vagy újra örökségedet! Foglald el azt az életteret, amit Ő számodra készített. Élj országának kincseivel: a bűn igaz meglátásával és az azzal való szakítással, a bűnbocsánat elfogadásával, a megbocsátás ajándékával, az engedelmisséggel, a feltámadás erőivel, Lelkének ajándékaival! Úton vagyunk. Mindannyian. A kérdés csak az: melyik úton? Magunk választotta örökségünk útján járunk vagy azon, ahol az Úr akarja önmagát és kincseit nekünk adni? Istennel megyünk vagy magunk mellett járunk? Adja meg az Úr azt a kegyelmet nekünk, hogy ne saját vágyaink, más emberek vágyai vagy a kultúra ideológiái mentén éljünk, mindig a könnyebb ellenállás irányába mozdulva, hanem az engedelmisség útját, magát Istent tudjuk választani! Mert a valódi haladás nem ott kezdődik, ahol könnyebb – hanem ott, ahol Isten szava előtt meghajol a szívünk! Amikor le tudunk borulni előtte bűneinkkel és elhiszük, hogy Ő meg is bocsát, ahogyan ígérte Igéjében, sőt Őt követve magunkhoz ölelhetjük örökségünket! Legyen így!